

Sygn. akt: I C 1140/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2022 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2022 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko H. M.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.511,34 zł (cztery tysiące pięćset jedenaście złotych 34/100) z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 24 marca 2021 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- oddala wniosek pozwanej o rozłożenie zadłużenia na raty;
- zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.822,82 zł (jeden tysiąc osiemset dwadzieścia dwa złote 82/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1140/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 marca 2021 roku powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła w elektronicznym postępowaniu upominawczym o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej H. M. kwoty 5.487,20 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwaną w formie elektronicznej w dniu 21 września 2020 roku umowy pożyczki na kwotę 7.175,86 zł na okres 45 dni.

Strona powodowa wskazała, że w dniu 16 grudnia 2020 roku wierzyciel pierwotny (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. dokonał przelewu przysługującej mu względem strony pozwanej wierzytelności na rzecz (...) z siedzibą w T. (...) na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności. Następnie, w dniu 10 lutego 2012 roku (...) zawarła umowę sprzedaży

wierzytelności z powódką (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Strona powodowa wskazała, że strona pozwana dokonała spłaty jedynie części zadłużenia.

Powódka podniosła ponadto, że na kwotę dochodzoną składają się: kwota 5.325,43 zł tytułem niespłaconego kapitału i prowizji, kwota 161,77 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od sumy kapitału i prowizji pożyczki, od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie powództwa wg stawki maksymalnych odsetek za opóźnienie – odsetki umowne za opóźnienie (k. 12-14 akt).

W dniu 7 maja 2021 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym w całości uwzględnił powództwo (k. 14v akt). Pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, wskazując na dobrowolną spłatę kwoty 2.000 zł i pogarszającą sytuację finansową, co nie pozwalało jej na spłatę zobowiązań w wyznaczonym terminie (k. 15v-16 akt).

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2021 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w L. stwierdził utratę mocy nakazu zapłaty z dnia 7 maja 2021 roku wobec skutecznego wniesienia sprzeciwu i umorzył postępowanie w całości (k. 18 akt).

Pozwem z dnia 2 września 2021 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła do tut. Sądu ponownie pozew o zasądzenie od H. M. kwoty 5.487,20 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 24 marca 2021 r. do dnia zapłaty, a także kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powołała się na te same okoliczności, jak w pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym (k. 4-7v akt).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości (k. 57-58 akt). Ponownie powołała się na częściową spłatę zadłużenia w kwocie 2.000 zł i pogorszenie sytuacji finansowej. Zarzuciła, że pożyczka zawarta za pośrednictwem spółki (...) była dwukrotnie prolongowana za pośrednictwem (...) oraz (...) sp. z o.o. W wyniku przedłużenia terminu spłaty pożyczki zawarto umowę refinansującą po uiszczeniu dodatkowych opłat w wysokości 283,31 zł i 975,86 zł. W ten sposób doszło do obejścia przepisów o maksymalnych kosztach pozaodsetkowych kredytu. Pozwana zaznaczyła, że złożyła wniosek o zwrot kosztów za refinansowanie pożyczki (k. 57-58 akt).

Na rozprawie pozwana wniosła o rozłożenie zadłużenia na raty po 100 zł miesięcznie (k. 80 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

(...) sp. z o.o. w B. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. świadczą przez Internet usługi finansowe, w tym udziela pożyczek gotówkowych, działając przez pośrednika kredytowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B..

W dniu 7 sierpnia 2020 roku (...) Sp. z o.o. w B., w imieniu której działał pośrednik (...) Sp. z o.o. w B., zawarła z H. M. ramową umowę pożyczki kod umowy: (...) przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Na podstawie powyższej umowy (...) Sp. z o.o. miała udzielać pożyczek pozwanej przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.

W dniu 7 sierpnia 2020 roku H. M. (pożyczkobiorca) zawarła na odległość drogą elektroniczną (przez Internet) z (...) Sp. z o.o. (pożyczkodawcą) umowę pożyczki nr (...), na podstawie której udzielono pozwanej pożyczki w kwocie 6.200 zł. Pożyczka została udzielona na okres 45 dni i miała być spłacona do 21 września 2020 r. wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie 55,04 zł liczonymi wg stopy procentowej 7,20 w skali roku i prowizją w kwocie 975,86 zł. Pozwana nie spłaciła całej pożyczki w zakreślonym terminie.

W dniu 21 września 2020 roku (...) Sp. z o.o. w B., w imieniu której działał pośrednik (...) Sp. z o.o. w B., zawarła z H. M. ramową umowę pożyczki kod umowy: (...) przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Na podstawie powyższej umowy (...) Sp. z o.o. miała udzielać pożyczek pozwanej przy wykorzystaniu

środków porozumiewania się na odległość. W § 10 tej umowy przewidziano, że jeżeli całość lub część kwoty do spłaty nie zostanie zwrócona w terminie spłaty, pożyczkodawca jest uprawniony do naliczenia opóźnienie odsetek maksymalnych za opóźnienie. Odsetki te naliczane są od dnia wymagalności zadłużenia do dnia faktycznej spłaty.

Tego samego dnia, tj. 21 września 2020 roku H. M. (pożyczkobiorca) zawarła na odległość drogą elektroniczną z (...) Sp. z o.o. (pożyczkodawcą) umowę pożyczki refinansującej nr (...), na podstawie której udzielono pozwanej pożyczki refinansującej na spłatę zobowiązania wobec (...) sp. z o.o. wynikającego z umowy pożyczki z dnia 7 sierpnia 2020 r.. Pożyczka została udzielona na okres 45 dni. Pożyczka została zawarta na następujących warunkach: kwota pożyczki refinansującej: 7.175,86 zł, roczna stopa oprocentowania: 7,2 % w skali roku, łączna kwota odsetek: 63,70 zł, opłata za refinansowanie: 975,86 zł, okres obowiązywania pożyczki: 45 dni, kwota do spłaty należna pożyczkodawcy: 7.239,56 zł.

W terminie spłaty pożyczki, tj. do dnia 5 listopada 2020 r. pozwana nie spłaciła zadłużenia.

Pismem z dnia 12 listopada 2020 roku (...) Sp. z o.o. wezwała stronę pozwaną do zapłaty zaległości wskazując wysokość zadłużenia i odsetek za zwłokę oraz termin płatności 3 dni.

Następnie pismem z dnia 20 listopada 2020 roku poprzednik prawny powódki – (...) Sp. z o.o. ostatecznie wezwała pozwaną do zapłaty zaległości w wysokości 7.272,59 zł w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania. Po tym wezwaniu pozwana spłaciła kwotę 2.000 zł.

Dowody:

- umowa pożyczki z 7.08.2002 r. – k. 34-34v akt
- ramowa umowa pożyczki z 7.08.2020 r. – k. 35-37v akt
- umowy pożyczki refinansującej z dnia 21.09.2020 r. nr (...) - k. 38-38v akt
- ramowa umowy pożyczki z 21.09.2020 r. - k. 39-41 v akt
- potwierdzenie transakcji wypłaty środków - k. 42 akt
- wezwanie do zapłaty z dnia 12.11.2020 r. wraz potwierdzeniem nadania przesyłki - k. 45-46 akt
- ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 20.11.2020 r. z potwierdzeniem nadania - k. 47-48 akt
- oświadczenie (...) sp. z o.o. o spłacie zobowiązania przez (...) sp. z o.o. – k. 33 akt

Na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 16 grudnia 2020 roku wierzyciel pierwotny (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. zbyła na rzecz (...) z siedzibą w T. ((...)) wierzytelność dochodzoną w niniejszym postępowaniu w kwocie 5.325,43 zł.

Pismem z dnia 22 grudnia 2020 roku (...) zawiadomiła pozwaną o cesji przedmiotowej wierzytelności oraz o zadłużeniu. Pismo to stanowiło także wezwanie do zapłaty. Wskazano, że zadłużenie pozwanej wynosi łącznie 5.338,50 zł wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od pozostałej do zapłaty kwoty pożyczki w wysokości 5.325,43 zł.

(...) przedmiotową wierzytelność zbyła na mocy umowy przelewu z dnia 10 lutego 2021 roku na rzecz strony powodowej (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

Pismem z dnia 5 marca 2021 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zawiadomiła H. M. o cesji przedmiotowej wierzytelności oraz o zadłużeniu. W piśmie wskazano, że zadłużenie pozwanej na dzień 5 marca 2021 roku wynosi łącznie 5.456,16 zł.

Dowody:

- umowa przelewu wierzytelności z dnia 16.12.2020 r. wraz z załącznikami - k. 27-32 akt
- umowa przelewu wierzytelności z dnia 10.02.2021 r. wraz z załącznikami - k. 19-26 akt
- zawiadomienie o cesji wierzytelności z dnia 22.12.2020 r./ wezwanie do zapłaty wraz potwierdzeniem nadania przesyłki - k. 49-50 akt
- zawiadomienie o przelewie wierzytelności z dnia 5.03.2021 r. - k. 52 akt

Pismem z dnia 4 października 2021 r. pozwana złożyła reklamację do (...) sp. z o.o. w B. o zwrot środków z refinansowania pożyczek, w tym udzielonej w dniu 21 września 2020 r.

Dowód:

- pismo z dnia 4.10.2021 r. - k. 64 akt

Reklamacja została rozpatrzona negatywnie (okoliczność niesporna – oświadczenie pozwanej na rozprawie – k. 80 akt).

Pozwana osiąga dochody z tytułu umowy o pracę w wysokości 2.750 zł miesięcznie neto, nadto otrzymuje alimenty na syna w kwocie 500 zł. Pozwana prowadzi gospodarstwo domowe z 8-letnim synem, najmując mieszkanie za 1.300 zł miesięcznie (czynsz najmu). Oprócz tego ponosi opłaty za media i telefon. Posiada liczne zobowiązania z umów pożyczkowych, w których raty miesięczne wynoszą: 360 zł, 320 zł, 180 zł, 75 zł. Spłaca też kartę kredytową. Zamierza wystąpić o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, gdyż nie jest w stanie spłacać pożyczek.

Okoliczności niesporne: oświadczenie o stanie majątkowym pozwanej – k. 59-63 akt

wyjaśnienia pozwanej na rozprawie – k. 80 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne i dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Dowody nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego – w ocenie Sądu - stanowiły wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Powyższe dowody prowadzą do wniosku, że pozwana zawarła dwie umowy pożyczki na odległość (za pośrednictwem Internetu) w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 287), przy czym druga z nich była przeznaczona na sfinansowanie pierwszej.

Zgodnie z art. 720 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (dalej: k.c.) przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić **tę samą ilość pieniędzy** albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Z kolei, jak stanowi art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Poprzedni wierzyciel strony pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. przeniósł skutecznie na rzecz (...) w T. ((...)), a ten ostatni na rzecz powódki, przysługującą przeciwko stronie pozwanej wierzytelność. Innymi słowy - to powód jest obecnym wierzycielem strony pozwanej i ma prawo dochodzić od niej zapłaty.

W myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz.U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Zgodnie z prezentowanym w doktrynie stanowiskiem umowę o kredyt konsumencki można zawrzeć zarówno w formie pisemnej (z własnoręcznymi podpisami), jak i na innym trwałym nośniku (tak: Tomasz Czech, Komentarz do art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, LEX, podobnie B. Kobyliński, Uwagi dotyczące wymogów formy jako czynnika determinującego możliwość zawarcia umowy kredytu konsumenckiego na odległość, Młody Jurysta, grudzień 2013 r., s. 5 i n.).

Przez kredyt konsumencki zawierany na odległość rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim). Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę (art. 29 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim). W przypadku umowy kredytu konsumenckiego zawartej na odległość, ustawodawca na kanwie art. 2 ust. 1 ustawy o prawach konsumenta przewidział, że może być ona zawarta z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość.

Na gruncie przedmiotowego postępowania niesporną pomiędzy stronami była okoliczność zawarcia przez strony umowy pożyczki z dnia 7 sierpnia 2020 r. i umowy pożyczki refinansującej z dnia 21 września 2020 r., z której to powódka wywodzi dochodzone pozwem roszczenie.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie ma treść art. 36c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Stosownie do tego przepisu, w przypadku udzielenia przez kredytodawcę konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów:

- 1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów;
- 2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.

Przytoczony przepis 36c ustawy o kredycie konsumenckim został dodany do tejże ustawy na podstawie ustawy z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1357) i wszedł w życie w dniu 11 marca 2016 r. Celem tej regulacji jest zapobieżenie omijania limitów kosztów pozaodsetkowych w razie udzielenia kredytów na krótkie okresy i pobierania wysokich opłat za ich refinansowanie.

W tym miejscu przytoczyć należy fragment uzasadnienia projektu ustawy: „w dodawanych art. 36b i 36c ustawy wprowadzono regulacje przeciwdziałające próbom obchodzenia ustawowo określonych limitów kosztów pozaodsetkowych (np. udzielanie 4 pożyczek z okresem spłaty 1 miesiąca i limitem kosztów $4 \times 27,5\%$ zamiast jednej pożyczki w tej samej kwocie na 4 miesiące z limitem kosztów 35%). Praktyki stosowane aktualnie przez niektórych przedsiębiorców polegają na udzielaniu konsumentom pożyczek na krótkie okresy (tzw. chwilówki), z wymaganą w krótkim okresie całkowitą jednorazową spłatą pożyczki wraz z jej kosztami. W konsekwencji konsument staje przed koniecznością przedłużenia, po upływie kilkunastu lub kilkudziesięciu dni, spłaty pożyczki na kolejny okres, aby podolać obsłudze obciążenia. Za możliwość przedłużenia spłaty pożyczki na kolejny okres konsument jest zobowiązany ponieść dodatkowy koszt" (Uzasadnienie projektu ustawy, VII kadencja, druk sejm. nr 3460, s. 22).

Uwzględniając treść tego przepisu oraz cel wprowadzenia regulacji wprowadzających górną granicę kosztów pozaodsetkowych, należy ocenić działania powódki pod kątem art. 58 § 1 k.c. Stosownie do tego przepisu czynność prawna mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w

szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Działanie w celu obejścia prawa (in fraudem legis) polega na tym, że strony podejmują czynność prawną, która, choć formalnie nie narusza żadnego ustawowego zakazu, w istocie zmierza do osiągnięcia rezultatu (celu) niedozwolonego przez ustawę. Zawierając pozór legalności, pozostaje w sprzeczności z intencją ustawy. Obejście ustawy to zachowanie podmiotu prawa, który, napotykać prawny zakaz dokonania określonej czynności prawnej, obchodzi go w ten sposób, że dokonuje innej, niezakazanej formalnie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutku związanego z czynnością zakazaną, a tym samym sprzecznego z prawem. Celem, z powodu którego czynność prawna może być uznana za nieważną, jest taki skutek, który nie jest objęty treścią czynności prawnej, ale który czynność tę pozwala osiągnąć i który jest wiadomy stronom czynności oraz objęty ich zamiarem (a przynajmniej zamiarem jednej z nich), pomimo że prawo zakazuje jego realizacji. W judykaturze sformułowano pogląd, że o czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i z takim zamiarem została dokonana (wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 r., II UK 34/10, Lex nr (...)).

Możliwość udzielenia pożyczek refinansujących są zgodne z prawem. Jednakże uwzględniając całokształt ujawnionych w niniejszym postępowaniu okoliczności należy podkreślić, że umowa refinansująca była zawarta w celu obejścia przepisów art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Celem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim było ograniczenie wysokości kosztów pozaodsetkowych. Zawieranie pożyczek na refinansowanie innego zadłużenia, również zaciągniętego w innym przedsiębiorstwie działającym w powiązaniu z powódką, zmierzało w ocenie Sądu w istocie do obejścia przepisów o ograniczeniu tychże kosztów. Takie działanie, zawierając pozór legalności, pozostaje w sprzeczności z intencją ustawy, która miała ograniczać możliwość tzw. rolowania kredytu.

W realiach rozpoznawanej sprawy odrębna podmiotowość prawna pożyczkodawców została w instrumentalny sposób wykorzystana w celu obejścia przepisów ograniczających wysokość kosztów pozaodsetkowych. Dopuszczając sposób postępowania wierzycieli opisany w sprawie możliwe byłoby bowiem tworzenie w sposób „łańcuszkowy” podmiotów, które udzielałyby pożyczek na refinansowanie zadłużenia, tworząc w ten sposób spiralę zadłużenia, wbrew intencji ustawodawcy, który dodał art. 36b i art. 36c do ustawy o kredycie konsumenckim.

Zdaniem Sądu postanowienia umowy pożyczki refinansującej dotyczące opłaty za refinansowanie (975,86 zł) stanowią klauzule niedozwolone. Postanowienia te kształtują bowiem obowiązki pożyczkobiorcy (konsumenta) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, skoro strona pozwana w istocie za tę samą pożyczkę musiałaby dwukrotnie uiścić prowizję w wysokiej kwocie 975,86 zł. Narusza to zasadę ekwiwalentności świadczeń.

W umowie pożyczki refinansującej nie wyjaśniono, za jakie konkretnie czynności została naliczona tak wygórowana opłata. W ocenie Sądu kwota ta jest zbyt wysoka, aby można ją było zaakceptować. Zaznaczyć należy, że za udostępnienie pozwanej środków pieniężnych pożyczkodawca naliczył odsetki umowne. Zdaniem Sądu, brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych i obsługę pożyczki są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Prowizja umowna stanowiła zaś dodatkowe wynagrodzenie nie znajdujące żadnego uzasadnienia w postanowieniach zawartej umowy.

Kwestia obciążania pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi była przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego w Toruniu m. in. w sprawach rozpoznawanych pod sygn. akt VIII Ca 563/17 i VIII Ca 582/17. W wyrokach zapadłych w przywołanych sprawach Sąd Okręgowy uznał, że zapisy o wynagrodzeniu prowizyjnym są sprzeczne z dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr (...)), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy. Powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez

powoda, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Powódka nie powołała się na żadne czynności, za które należałaby się opłata operacyjna w tak wygórowanej wysokości. Co więcej zaakceptowanie opłaty wskazanej w umowie, faktycznie stanowiłoby obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 21 k.c.), pełniąc funkcję dodatkowego, nienależnego wynagrodzenia dla dającego pożyczkę. W tej sytuacji brak jest zatem podstaw do uznania zasadności domagania się należności z tego tytułu. W istocie żądanie to zmierza do naruszenia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych. Takie działanie powoda nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, stąd jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.).

Ze względu na to, że prowizja umowna – opłata za refinansowanie pożyczki w kwocie 975,86 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie określono w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia w całości (art. 58 § 1 k.c. i art. 359 § 1-2³ k.c.). W konsekwencji Sąd uznał roszczenie powódki za uzasadnione jedynie w wysokości 4.511,34 zł (kwota żądana w pozwie pomniejszona o kwotę nienależnej prowizji umownej). Wobec powyższych uwag, na podstawie art. 720 § 1 k.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

Odsetki umowne w wysokości 7,20% w stosunku rocznym i odsetki umowne za opóźnienie zasądzono na podstawie art. 359 § 1 i § 2¹ k.p.c. oraz art. 481 § 2¹ k.c. i § 10 ramowej umowy pożyczki z 21 września 2020 r.

Dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie od skapitalizowanych odsetek zasądzono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., art. 482 § 1 k.c. i § 10 ramowej umowy pożyczki z dnia 21 września 2020 r.

W ocenie Sądu, wobec pozwanej nie można było zastosować dobrodziejstwa rozłożenia zasądzonej należności na raty (art. 320 k.p.c.). Pozwana osiąga niskie dochody i posiada liczne zadłużenia, nie jest więc w stanie w ocenie Sądu spłacać zadłużenia wobec powódki w rozsądnych ratach. Co więcej, przy obecnych dochodach, nie jest nawet w stanie spłacać rat przez siebie zaproponowanych, tj. po 100 zł miesięcznie. Przy takich ratach powódka musiałby czekać na spłatę zadłużenia przez kolejne 45 miesięcy, co znacznie wydłużyłoby okres kredytowania pozwanej, który według umowy pożyczki refinansującej miał zakończyć się w dniu 5 listopada 2020 r. Rozłożenie na raty musi uwzględniać również sytuację wierzyciela i jest wskazane w sytuacji, kiedy pozwana daje rękojmię spłaty zadłużenia w ratach, a okres spłaty rat nie jest zbyt odległy. Wysokość rat musi być dostosowana nie tylko do możliwości płatniczych dłużnika, ale i uwzględniać interes wierzyciela, który jest zainteresowany jak najszybszym odzyskaniem wymagalnego zadłużenia. Nadto, rozłożenie na raty jest wskazane w sytuacji, gdy pozwana popadnie w opóźnienie w spłacie zadłużenia z przyczyn od siebie niezależnych. Taka zaś sytuacja nie występuje w tej sprawie. Pozwana nie wskazała na żadną z takich okoliczności, np. chorobę, utratę pracy lub innych źródeł finansowania.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. W niniejszym postępowaniu koszty procesu powódki wyniosły 2.217,00 zł i składają się na nie: 1.800 zł - koszty zastępstwa procesowego powódki wg § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 265), opłata sądowa od pozwu - 400,00 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17,00 zł (k. 9 akt). Powódka wygrała sprawę w 82,22 % (4.511,34/5.487,20) i w takim stosunku należy się jej zwrotu kosztów procesu od pozwanej (2.217 x 82,22%).